

Podstawowe dane osobowe recenzenta:

prof. dr hab. Ryszard Wiesław Bednarek
Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka
Adres do korespondencji:

.pl

Warszawa, dnia 29.11.2020 r.

Opinia

w sprawie dorobku artystycznego, twórczego i dydaktycznego
dr. Agnieszki Zwierko-Wiercioch w postępowaniu
habilitacyjnym

Zleceniodawca opinii

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, prof. dr. hab. Paweł Łukaszewski, Przewodniczący Rady Dyscypliny Artystycznej - zlecenie (RDA/531/4/2020) podjęte w związku z przeprowadzaniem przez *Radę Dyscypliny Artystycznej* UMFC postępowaniem mającym doprowadzić do nadania stopnia doktora habilitowanego Pani dr. Agnieszce Zwierko-Wiercioch (podstawa prawna - art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 roku poz 85 z późn. zm, wszczętym w dniu 2 grudnia 2019 roku.

Zgodnie z decyzją *Rady Dyscypliny Artystycznej* UMFC o wyznaczeniu mnie recenzentem w ramach Komisji Habilitacyjnej oraz umową - zleceniem, zawartą w dniu 8 października 2015 roku pomiędzy Uniwersytetem Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie reprezentowanym przez Rektora prof. Klaudiusza Barana, a moją osobą, zostały mi przekazane stosowne materiały - dzieło artystyczne utrwalone na trzech płytach CD oraz dokumentacja w wersji elektronicznej.

Podstawowe dane o Habilitantce

Agnieszka Zwierko-Wiercioch urodziła się _____ roku w _____ w rodzinie bez tradycji muzycznych, chociaż po bardziej wnikliwych dociekaniach genealogicznych okazało się, że Jej prababka ze strony matki, z domu Malawska, była bliską krewną wybitnego polskiego kompozytora, dyrygenta i pedagoga I połowy XX wieku - Artura Malawskiego. Muzyczną edukację Habilitantki rozpoczęły prywatne lekcje gry na pianinie, które wkrótce przemieniły się w stacjonarną naukę w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im. K. Kurpińskiego w Warszawie w klasie Ireny Pietrachowicz. Jeszcze jako uczennica tej szkoły zadebiutowała 3 czerwca 1978 roku na Scenie Kameralnej Teatru Wielkiego w Warszawie w jednej z głównych ról opero-baletu Jana Fotka pt. „Leśna królowna”, który przygotowany został siłami uczniów warszawskich podstawowych szkół muzycznych, uczniów Państwowej Szkoły Baletowej oraz uczennic klasy śpiewu solowego szkół muzycznych II stopnia, w choreografii Hanny Chojnackiej. Muzycznie prapremierę przygotował Tadeusz Wojciechowski, prowadząc jednocześnie Harcerską Orkiestrę Symfoniczną Centralnego Zespołu Artystycznego ZHP przy Teatrze Wielkim. Co ciekawe, pierwszymi studiami Habilitantki były studia techniczne, na prestiżowym Wydziale Elektroniki Politechniki Warszawskiej, a Jej proces edukacyjny wyglądał następująco:

- 25 lutego 1987 roku - tytuł magistra inżyniera informatyka na Wydziale Elektroniki Politechniki Warszawskiej w zakresie Informatyki - specjalność: budowa i oprogramowanie maszyn matematycznych
- 21 czerwca 1994 roku - tytuł magistra sztuki na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie (obecnie Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina)
- 31 marca 2015 roku Agnieszka Zwierko-Wiercioch otrzymała dyplom doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej wokalistyka na Wydziale Wokalno-Aktorskim Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

Dr Agnieszka Zwierko-Wiercioch ma na swoim koncie występy w głównych rolach wielu dzieł operowych, na deskach kilku teatrów światowych (m.in. Teatro Colon w Buenos Aires) oraz wielu czołowych teatrów europejskich, na czele z uznawanymi za najbardziej prestiżowe - mediolańską La Scalą i Operą Królewską *Covent Garden* w Londynie.

Habilitantka była dotychczas zatrudniona w następujących, polskich instytucjach artystycznych i naukowych:

- 1 lipca 1991 - 31 sierpnia 1992, Reprezentacyjny Zespół Artystyczny Wojska Polskiego w Warszawie - jako solistka-wokalistka.
- 1 kwietnia 1993 - 30 czerwca 1993, Reprezentacyjny Zespół Artystyczny Wojska Polskiego w Warszawie - jako solistka-wokalistka.
- 1 grudnia 1996 - 31 lipca 1997, Teatr Muzyczny ROMA w Warszawie - jako solistka-śpiewaczka.
- 1 marca 2001 - 28 lutego 2002, Teatr Wielki - Opera Narodowa w Warszawie jako solistka-śpiewaczka.
- 1 marca 2005 - 28 lutego 2009, Teatr Narodowy Morawsko-Śląski w Ostrawie (Czechy) - jako solistka.
- 1 października 2017 - obecnie, Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku, Filia Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, na stanowisku adiunkta w Katedrze Wokalistyki.

9 marca 2016 została wyróżniona dyplomem *Honorowego Złotego Inżyniera* "Przeglądu Technicznego" za rok 2015, przyznawanym absolwentom uczelni technicznych prowadzącym wyróżniającą się działalność w innych zawodach.

Ocena przedstawionego dzieła artystycznego

Dziełem, które Habilitantka przedstawiła jako wybrane osiągnięcie artystyczne, jest rola Chiwrji w operze Modesta Musorgskiego *Jarmark Soroczyński*. Dzieło zostało zarejestrowane na żywo na płycie DVD podczas spektaklu premierowego, który odbył się 2 kwietnia 2017 roku w berlińskiej Komische Oper. Przedstawienie było jednocześnie transmitowane w wersji live przez kilka internetowych serwerów operowych z tłumaczeniem na języki niemiecki i angielski i w takiej postaci można je było oglądać jeszcze przez pół roku po premierze na platformie operowej Opera Vision.

Musorgski oparł libretto *Jarmarku Soroczyńskiego* na tak samo zatytułowanej noweli Mikołaja Gogola, *notabene* urodzonego właśnie w Soroczyńcach. Historia mogąca zdarzyć się wszędzie - zakochani młodzi, niechętna im zrzędliva macocha (w tej roli - Habilitantka), niechcąca dać zgody na ślub pasierbicy, a wszystko na tle barwnych scen z życia ukraińskiej wsi, oczywiście ze szczęśliwym zakończeniem, zgodnie z komediową konwencją. Miejscem akcji jest wieś Wielkie Soroczyńce, w okolicach Połtawy, w której w czasach imperium rosyjskiego tytułowy jarmark odbywał się pięć razy w roku, a po czterdziestoletnim moratorium w czasach radzieckich, odbywa się do dziś, corocznie w ostatnią sobotę i niedzielę sierpnia. Dzieła Gogola i Musorgskiego najwyraźniej rozślawiły go na tyle, że od 1999 roku jarmark ten uzyskał status ukraińskiego dobra narodowego pod nazwą *Narodowy Jarmark Soroczyński*. Sam Musorgski tworzył swoje ostatnie dzieło dość chaotycznie, pisząc luźne scenki, niepowiązane ze sobą muzycznie. Dopiero wiele lat po jego śmierci udało się tę niedokończoną operę zinstrumentować i ułożyć w logiczną całość.

Kształt zaprezentowanego spektaklu jest, według napisów poprzedzających nagranie video, kompilacją pracy dwóch rosyjskich kompozytorów: Pawła A. Lamma - polegającą na zrekonstruowaniu autografu Musorgskiego oraz Wissariona J. Szebalina, który niedokończoną operę uzupełnił i zinstrumentował. Pewne wątpliwości co do właściwego odczytania tych informacji może wzbudzać fakt, że źródła rosyjskie podają iż: "W 1957 roku wydano w Związku Radzieckim partyturę opery w redakcji

Pawła Łamma. Brakujące fragmenty uzupełnione zostały przez Szebalina, który wykorzystał do tego zapisane przez Musorgskiego pieśni ludowe."¹ Tak więc nie do końca jest jasne, czy główne prace instrumentacyjne dokonał Lamm czy Szebalin, tym bardziej, że w angielskojęzycznym przedruku wyciągu fortepianowego opery wydanej przez "Państwowe Wydawnictwo Muzyka, Moskwa 1982", Szebalin widnieje jako aranżer, a Lamm jedynie jako edytor. Pewnym wydaje się zaś, że w pracach rekonstrukcyjnych i uzupełniających wielce pomocnym mógł być szkic scenariusza opery, który jeszcze w maju 1878 roku twórca opery nakreślił we współpracy z Osipem Pietrowem. Niepodważalnym pozostaje także fakt, że Rimski-Korsakow, do którego po śmierci Musorgskiego trafiła jego spuścizna, nie był zainteresowany dokończeniem *Jarmarku Soroczyńskiego*. Kilkadziesiąt lat później usiłowali tego dokonać Cezar Cui i Nikołaj Czeriepin, doprowadzając nawet do wystawienia zrekonstruowanej przez siebie opery, ale rezultaty ich pracy nie zyskały szerszego uznania i w zasadzie jedyną wersją dziś wystawianą - i to dość rzadko - jest opracowanie Lamma/Szebalina.

Obsada i główni realizatorzy spektaklu:

- Czerewik - gospodarz - Jens Larsen
- Chiwrja - jego żona i macocha córki Parasji - Agnieszka Zwierko
- Parasja - córka Czerewika - Mirka Wagner
- Hryćko - parobek aspirujący do ręki Parasji - Alexander Lewis
- Kum - Tom Erik Lie
- Afanasij Iwanowicz - syn popa i sam pop - Ivan Tursić
- Cygan - Hans Grôning
- Chór i Orkiestra Komische Oper w Berlinie
- kierownictwo muzyczne - Henrik Nânâsi
- reżyseria - Barrie Kosky

¹ cyt. za https://pl.wikipedia.org/wiki/Jarmark_soroczyński, w celu uwiarygodnienia skonfrontowany z <https://www.belcanto.ru/sorochinskaya.html> autorstwa V. Pankratowej, L. Poliakowej.

Reżyser spektaklu - Barrie Kosky, od ośmiu lat dyrektor i główny inscenizator Komische Oper w Berlinie, pozostał wierny swemu awangardowemu spojrzeniu na operę, czemu dał wyraz już w pierwszej scenie, zastępując wesoły i kolorowy chór jarmarczny *Pieśnią żydowską* Rimskiego-Korsakowa z opusu 7. Być może ze względów sentymentalnych chciał on podkreślić w ten sposób fakt integralnego współistnienia społeczności żydowskiej w opisywanej rzeczywistości, ale przecież nie musiał sięgać w tym celu do sceny przypominającej słynną "Anatewkę" ze *Skrzypka na dachu* - sceneria tytułowego jarmarku, będąca oryginalnym miejscem otwarcia opery, wydaje się tu zdecydowanie bardziej naturalna i wolna od wizjonerskiego zadęcia. Głównym elementem scenografii były podesty koloru seledynowego, a standardowe przerwy między aktami wypełniono wstawkami muzycznymi według koncepcji Kosky'ego.

Aby ocenić artystyczne poczynania Habilitantki, należy to uczynić w odniesieniu do akcji całej opery w której I akcie:

"Podczas jarmarku w Soroczyńcach młody parobek Hryćko spotyka się z urodziwą Parasją. Ich związkowi przeciwny jest Czerewik, (mąż Chiwrji - naszej bohaterki - dopisek autora recenzji), który zmienia zdanie dowiedziawszy się, iż Hryćko jest synem jego przyjaciela, Ochrima. W tym samym czasie Cygan opowiada zebranemu tłumowi historię czerwonej kurtki zgubionej w okolicy przez diabła. Małżeństwu Parasji i Hryćka przeciwna jest Chiwrja, która zarzuca mężowi, iż chce wydać córkę za mąż ubogiemu parobkowi. Podczas gdy Czerewik, Parasja i Chiwrja zatrzymują się na noc w domu kuma, Hryćko skarży się na swój los. Usłyszawszy to, Cygan oferuje parobkowi pomoc w zamian za odsprzedanie mu za niewspółmiernie niską cenę wołów, na co parobek się godzi."²

Agnieszka Zwierko-Wiercioch pojawia się w połowie I aktu, w niespełna czterominutowej kłótni ze swym mężem Czerewikiem, który nie dość, że pijanica, to jeszcze zamierza wydać córkę za biednego parobka. Ten krótki fragment nie daje jej zbyt dużego pola do popisu wokalnego ze względu na stosunkowo niską tessiturę partii wokalnej, ale w zdecydowany sposób

² cyt. za https://pl.wikipedia.org/wiki/Jarmark_soroczyński.

pokazuje doskonale, wyraziste aktorstwo oraz świetną, rosyjską wymowę odtwórczyni roli Chiwrji.

II akt rozpoczyna się bez tradycyjnej przerwy, którą zastępuje jedna z *Pieśni i tańców śmierci* - posępny "Trepak", oryginalnie w wersji na głos z fortepianem, tutaj na orkiestrę i chór - ubrany w sposób niewiele przypominający ukraińskich wieśniaków pierwszej połowy XIX wieku. W wersji Lamma/Szebalina powinien on wyglądać następująco:

"Chiwrja wygania pijanego Czerewika z domu kuma, każąc mu pilnować wozu ze zbożem wraz z koniem. Podczas nieobecności Czerewika do domu przychodzi Afanasij Iwanowicz, syn popa a jednocześnie kochanek Chiwrji. Niespodziewanie do domu wraca Czerewik wraz ze znajomymi, w związku z czym Afanasij Iwanowicz zostaje ukryty w łóżku. Towarzystwo jest Czerewikowi potrzebne, ponieważ boi się on porwania w nocy przez diabła. W czasie kiedy wyznaje on swoje obawy, łóżko się porusza, a po chwili w samoczynnie otwartym oknie ukazuje się pysk świni. Okazuje się, że jest to część planu parobka, którzy przychodzi do domu kuma wraz z Cyganem oraz młodzieżą wiejską. W związku z zamieszaniem z łóżka wypada Afanasij Iwanowicz, co powoduje wyśmianie Chiwrji przez zgromadzonych."³

- tymczasem w inscenizacji Kosky'ego rzecz dzieje się w wielkiej kuchni w domu Chiwrji, która klóci się z wiecznie pijanym mężem, równolegle gotując; użala się nad swoim losem, marząc o kochanku, z którym się umówiła i dla którego te smakołyki przygotowuje. Tego kochanka, syna popa, reżyser zrobił także popem, zapewne, aby publiczności nic się nie pomieszało. Reżyser zmodyfikował nieco scenę nagłego powrotu Czerewika, który zamiast z gronem kompanów, wkracza do domu w towarzystwie Kuma. Kosky zmienił także sposób ukrycia kochanka Chawrji, którego nasza bohaterka nie chowa do łóżka, tylko wkłada mu głowę w wypatroszonego indyka. Od początku opery przewija się w niej motyw czerwonej kurtki zgubionej ponoć przez diabła, którego nikt nie widział, ale wszyscy się go śmiertelnie boją, szczególnie Czerewik. Kiedy więc Chiwrja, chcąc ukryć popa przed wkraczającym do izby tłumem młodzieży, wpakuje go

³ Ibidem.

z indykiem na głowie do pieca, ten zmuszony jest w końcu z niego wyskoczyć, co powoduje uznanie go za diabła i powszechną ucieczkę niedawnych przybyszy.

Akt ten jest prawdziwym popisem Habilitanki, która przez prawie czterdzieści pięć minut dominuje na scenie. Oceniając tę kreację, bo na takie miano niewątpliwie zasługuje, nie mogę się powstrzymać od zacytowania fragmentu Jej autoreferatu, mówiącego o pracy z Barrie Koskim przy wcześniejszej produkcji:

"Barrie wywrócił mój świat o 180 stopni. Musiałam zapomnieć o tym, czego uczono mnie na zajęciach aktorskich na uczelni oraz o „gestach z Verony”, jak je nazywał, czyli wszystkich dotychczasowych działaniach scenicznych. Musiałam się otworzyć, sięgnąć w głąb własnej wrażliwości i pomysłowości. Nie „kreować” postaci tylko być sobą i wyciągać „na powierzchnię” wszystkie ukryte w głębi duszy i myśli drobiazgi. Barrie prowokował, a nie „ustawiał”, a wszystko z dużą dawką specyficznego poczucia humoru, które mimo poważnego tematu operowej opowieści pojawiało się na scenie w najmniej oczekiwanych momentach. Nie raziło jednak a wręcz przeciwnie - harmonizowało w pełni z całą opowieścią. Któregoś dnia, już po premierze, Barrie w szczerzej rozmowie podsumował mnie jednym zdaniem: „Możesz śpiewać surową, dramatyczną rolę, ale w oczach masz takie iskierki, które poprowadzą Cię w kierunku nowych ról i będziesz w nich odnosić sukcesy... i wiele z nich zrobimy razem, bo jesteś moją fellow Pole⁴"

W przytoczonym cytacie jest w zasadzie wszystko, co chciałbym powiedzieć o Chiwrji Agnieszki Zwierko-Wiercioch - była rewelacyjną, wręcz filmową macochą - sekutnicą i frywolną babą, wypełnioną pretensjami i tęsknotą za pozamałżeńską, odświeżającą miłością, czego niemym świadkiem był stół w jej kuchni. Oceniając warstwę wokalną Jej występu nie będę już tak jednoznaczny. Nie dlatego abym chciał coś zarzucić, wprost przeciwnie - śpiew Chiwrji harmonizował z mową ciała i dramaturgią chwili i był z nimi w pełni zintegrowany, wyróżniając się także rosyjską wymową.

⁴ W rozumieniu - polską kumpelą - przypis autora recenzji.

Mój problem polega na tym, że 20 lat temu w Teatrze Wielkim w Warszawie śpiewałem z Agnieszką Zwierko-Wiercioch spektakl *Nabucca*, w którym wystąpiła jako Fenena, kilkanaście lat temu słyszałem Ją w tym samym teatrze w *Aidzie* jako Amneris, a przed kilku laty jako Eboli w *Don Carlosie*. Habilitantka zafascynowała mnie wtedy urodą i nośnością swego głosu, a szczególnie wspaniałymi "górami", będącymi spuścizną po wieloletnim praktykowaniu jako sopran, zarówno w działalności scenicznej jak i procesie edukacyjnym. Jako Chiwrja w *Jarmarku soroczyńskim* musiała śpiewać altem, w operze, nie będącej jednak *Borysem Godunowem*, w dodatku kończącej przez twórców, których talent nawet nie korespondował z przyrodzonymi zdolnościami Musorgskiego.

Trzeci akt opery pominę z tego względu, iż kreująca Chiwriję Habilitantka pojawia się w nim ledwie na minutę, usiłując swoim zwyczajem rozstawić wszystkich po kątach, ale wyszydzona przez zebranych musi wycofać się jak niepyszna. Dodam tylko, że znalazł się w nim fragment poematu symfonicznego *Noc na Łysej Górze* w wersji z chórem, słynny *Hopak* oraz powtórzenie, otwierającej spektakl *Pieśni żydowskiej* Rimskiego-Korsakowa. Można się zastanawiać, co reżyser chciał przez to powiedzieć, w końcu jest to wesola komedia, z drugiej jednak strony Canio, bohater opery *Pajace* R. Leoncavalla kończy największy dramat swego życia słowami: "La commedia è finita..."

Na koniec niespodzianka przy ukłonach. Wyrobiona i zdyscyplinowana publiczność Komische Oper nie zaklaskała dotąd ani razu, świadoma, iż w myśl koncepcji reżysera uczestniczy w zamkniętym, "jednocześnie" spektaklu - wszystkie emocje ukazując na zakończenie dzieła. Mimo, że co najmniej dwie partie opery (*Parasja* i *Hryćko*) były nominalnie większe, a przede wszystkim zdecydowanie bardziej spektakularne wokalnie (liryczne i śpiewne) to reżyser, jako główną bohaterkę, ustawił przy ukłonach Chiwriję - Agnieszkę Zwierko Wiercioch. Została też uhonorowana zdecydowanie największym aplauzem publiczności, porównywalnym ewentualnie z brawami, jakie dostała *Parasja*. Tak więc mistrzostwo polskiej artystki doceniła nie tylko elitarna niemiecka publiczność, ale jeden z najgłośniejszym twórców operowych kilku ostatnich dekad, sam siebie

nazywający Jej kumplem. Ja sobie tylko pomyślałem - co by tu się działo, gdyby wyszła w kostiumie Eboli?.

Ocena osiągnięć artystycznych

Intensywna działalność artystyczna Agnieszki Zwierko-Wiercioch rozpoczęła się już na początku studiów wokalnno-aktorskich w warszawskiej Akademii Muzycznej. W marcu 1989 roku zadebiutowała na scenie Filharmonii Białostockiej w Glorii D dur RV 589 A. Vivaldiego z Chórem Akademii Medycznej w Białymstoku pod dyr. Andrzeja Banasiewicza. Tym koncertem rozpoczęła swoją profesjonalną drogę artystyczną oraz wieloletnią współpracę z Chórem AMB, z którym co roku śpiewała, jeszcze jako sopran, koncerty na deskach Filharmonii Białostockiej. Kolejnymi efektami tej współpracy był udział w wykonaniu takich dzieł, jak:

- Msza G dur D 167 F. Schuberta,
- Magnificat D dur BWV 243 J.S. Bacha,
- Msza Es dur D 950 F. Schuberta,
- Wielka Msza c moll KV 427 W.A. Mozarta,
- Messa da Requiem G. Verdiego.

W 1989 roku wraz z Chórem AMB wzięła udział w Międzynarodowym Konkursie Muzycznym Eisteddfod w Llangollen (Walia, Wielka Brytania), w którym zespół zdobył IV miejsce. Jednym z wykonywanych tam utworów była Suita Kurpiowska Tadeusza Maklakiewicza na sopran solo i chór mieszany a cappella. We wrześniu 1990 roku, solistka i Chór AM w Białymstoku zarejestrowali na płycie CD Mszę Es dur D 950 F. Schuberta z Belgijską Orkiestrą Medyczną pod batutą Michela de Bocka dla belgijskiego stowarzyszenia Ars Medica Pro Humanitate. 5 czerwca 1991 roku Habilitantka wzięła udział w Mszy świętej celebrowanej przez Ojca Świętego Jana Pawła II na białostockich błoniach, podczas której zaśpiewała część solową z Mszy G dur F. Schuberta (transmisja telewizyjna).

Jako studentka Akademii Muzycznej Agnieszka Zwierko-Wiercioch wzięła udział w wielu inicjatywach artystycznych, firmowanych przez macierzystą uczelnię. Należy wśród nich wymienić:

- Wielką Mszę c moll KV 427 W. A. Mozarta (z udziałem Chor und Orchester des Collegium Musicum der Johannes Gutenberg Universität Mainz, prof. Joshard Daus dyrygent) w sali koncertowej Akademii Muzycznej im F. Chopina,
- udział w koncertach podczas Międzynarodowych Targów Expo 90 w Osace w Japonii (zespół wokalny złożony z sześciu studentek Wydziału Wokalno-Aktorskiego wykonywał *Suitę Polską* Z. Rudzińskiego.
- udział w prawykonaniu kompozycji Krzesimira Dębskiego poświęconej pamięci ks. Jerzego Popiełuszki (dyr. Joseph Herter, kościół pw. Św. Stanisława Kostki w Warszawie).
- wykonanie Mszy Koronacyjnej C dur KV 317 oraz Litaniae de Venerabilis Altaris Sacramento KV 243 W. A. Mozarta (Warszawska Schola Cantorum, Orkiestra św. Antoniego, dyr. Joseph Herter).
- koncerty w Paryżu - Requiem d moll KV 626 W. A. Mozarta (Bernard le Monnier dyrygent, Ensemble Vocal Françoise Herr, Orchestre Les Solistes de Versailles) w Opera Comique i Eglise de la Trinité.
- udział w Primo Festival Internazionale di Musica Antica Venezia gdzie śpiewała fragmenty Koronacji Poppei C. Monteverdiego (rola Poppei, przygotowywana do uczelnianego spektaklu dyplomowego).
- tournée we Francji z Requiem d moll KV 626 W. A. Mozarta
- tournée po Francji (Orkiestra i Chór Filharmonii Białostockiej, dyr. Mirosław Jacek Błaszczyk, przygotowanie Chóru Wioletta Bielecka).
- Messa da Requiem G. Verdiego, Stadthalle Aalen (Chor der Oratorienvereingung Aalen, Württembergische Philharmonie Reutlingen, Klaus Pfeifle - dyrygent).

W pełni profesjonalnym debiutem operowym Habiliantki była rola Matki w jednoaktówce Giancarlo Menottiego *Amahl i nocni goście*, wystawionej 23 grudnia 1990 roku na Scenie Kameralnej Teatru Wielkiego w Warszawie, pod muzycznym kierownictwem Josepha Hertera.

Tuż przed zakończeniem studiów wokalnych, w 1994 roku artystka zdecydowała się na przejście do śpiewania mezzosopranem z dotychczasowego - sopranowego. Decyzja okazała się najwyraźniej bardzo słuszną, gdyż już wkrótce, zaczęła obejmować kolejne znaczące role napisane na niższy głos kobiecy, z których najważniejsze to:

1997

J. Strauss, *Baron cygański* - Czipra, Teatr Muzyczny „Roma”

1998

R. Strauss, *Salome* - Herodiada, Teatr Wielki Poznań

P. Czajkowski, *Dama pikowa* - Hrabina, Teatr Wielki Łódź

K. Penderecki, *Raj utracony* - Grzech, TWON Warszawa

G. Verdi, *Nabucco* - Fenena, Teatr Wielki Poznań

1999

B. Bartók, *Zamek Sinobrodego* - Judith, TWON Warszawa

G. Verdi, *Rigoletto* - Maddalena, TWON Warszawa

G. Verdi, *Bal maskowy* - Ulryka, TWON Warszawa

G. Puccini, *Madama Butterfly* - Suzuki, TWON Warszawa

G. Verdi, *Nabucco* - Fenena, TWON Warszawa

2000

K. Szymanowski, *Król Roger* - Diakonisa, TWON Warszawa

St. Moniuszko, *Straszny dwór* - Cześnikowa, TWON Warszawa

G. Verdi, *Rigoletto* - Maddalena, Teatro Regio Torino, Włochy

R. Zandonai, *Conchita* - Matka Conchity, Wexford Opera Festival, Irlandia

2001

P. Czajkowski, *Oniegin* - Łarina, TWON Warszawa

G. Verdi, *Nabucco* - Fenena, Festiwal Operowy w Pafos, Cypr, spektakl TWON

2002

P. Czajkowski, *Dziewica Orleańska* – Agnes Sorel, Teatro Regio Torino, Włochy - praca z Mirellą Freni w roli Joanny, jej ostatnia rola operowa

2003

G. Verdi, *Don Carlo* - Eboli, Royal Opera Kopenhaga, Dania

G. Verdi, *Don Carlo* - Eboli, Leipziger Oper Lipsk, Niemcy

B. Bartók, *Zamek Sinobrodego* – Judith, Teatr Narodowy Morawsko-Śląski Ostrava, Czechy

2004

G. Verdi, *Don Carlo* - Eboli, Teatr Narodowy Bratysława, Słowacja

G. Verdi, *Aida* - Amneris, Teatr Narodowy Bratysława

G. Verdi, *Bal maskowy* - Ulryka, Teatr Narodowy Bratysława

G. Verdi, *Trubadur* - Azucena, Państwowa Opera Praga, Czechy

L. Janacek, *Jenufa* - Kostelnicka, Teatr Narodowy Ostrava, Czechy

2005

A. Dvorak, *Rusałka* - Jeżibaba, Opera Państwowa Praga, Czechy

G. Verdi, *Aida* - Amneris, Opera Państwowa Praga

G. Verdi, *Bal maskowy* - Ulryka, Opera Państwowa Praga

A. Dvorak, *Rusałka* - Jeżibaba, Teatr Narodowy Ostrava, Czechy

K. Szymanowski, *Król Roger* - Diakonisa, Teatro Massimo Palermo, Włochy

2006

G. Verdi, *Falstaff* - Ms Quickly, Teatr Narodowy Ostrava, Czechy

J. Massenet, *Werther* - Charlotte, Opera Państwowa Bańska Bystrzyca, Słowacja

S. Barber, *Vanessa* - Baronowa, Teatro Massimo Palermo, Włochy

G. Bizet, *Carmen* - Carmen, Teatr Muzyczny Gliwice

G. Verdi, *Trubadur* - Azucena, Opera Państwowa Bańska Bystrzyca, Słowacja

2007

- G. Verdi, *Don Carlo* - Eboli, Semperoper Dresden, Drezno, Niemcy
 L. Janacek, *Jenufa* - Kostelnicka, Teatro alla Scala Milano, Włochy
 G. Bizet/P. Brook, *La tragedie de Carmen* - Carmen, Teatr Narodowy Ostrava, Czechy
 L. Cherubini, *Medea* - Neris, Teatro Massimo Palermo, Włochy

2008

- G. Puccini, *Siostra Angelica* - Księżna (Zia principessa), Teatro Massimo Palermo, Włochy
 K. Penderecki, *Requiem Polskie* - mezzosopran, Ryga, Łotwa
 G. Verdi, *Aida* - Amneris, TWON Warszawa

2009

- L. Cherubini, *Medea* - Neris, Teatro Massimo Bellini Catania, Włochy
 F. Cilea, *Adriana Lecouvreur* - Principessa di Bouillon, Teatro Massimo Palermo, Włochy
 P. Czajkowski, *Oniegin* - Larina, Opera Lyra Ottawa, Kanada
 L. Janacek, *Jenufa* - Kostelnicka, Teatro Cervantes Malaga, Hiszpania
 K. Szymanowski, *Król Roger* - Diakonisa, Gran Teatre del Liceu Barcelona, Hiszpania

2010

- G. Verdi, *Aida* - Amneris, Teatro Massimo Palermo, Włochy
 G. Verdi, *Trubadur* - Azucena, Teatro Massimo Palermo, wersja koncertowa
 L. Janacek, *Katia Kabanova* - Kabanicha, Teatro Colon Buenos Aires, Argentyna
 L. Janacek, *Katia Kabanova* - Kabanicha, Teatro Campoamor Opera de Oviedo, Hiszpania
 F. Cilea, *Adriana Lecouvreur* - Principessa di Bouillon, Opera Państwowa Koszyce, Słowacja

2011

A. Dvorak *Rusalka* - Jeżibaba, Komische Oper Berlin, Niemcy

G. Puccini *il trittico*:

Suor Angelica - Zia principessa

Il tabarro - Frugola

Gianni Schicchi - Zita, Teatro Colon Buenos Aires, Argentyna

B. Smetana, *Sprzedana narzeczona (Verkaufte Braut)* – Ludmila, Staatsoper Unter den Linden Berlin, Niemcy

2012

A. Dvorak, *Rusalka* - Jeżibaba, Royal Opera House Covent Garden Londyn, Wielka Brytania

G. Verdi, *Moc przeznaczenia* - Preziosilla, Teatro Colon Buenos Aires, Argentyna

G. Verdi, *Aida* - Amneris, Teatr Wielki Poznań

2013

G. Verdi, *Don Carlo* - Eboli, TWON Warszawa

P. Czajkowski, *Mazepa* - Lubov, Komische Oper Berlin, Niemcy

P. Abraham, *Bal w Savoyu* - Tangolita, Komische Oper Berlin

I. Strawiński, *Król Edyp* - Jocasta, Teatr Wielki Poznań

R. Wagner, *Holender tułacz* - Mary, Orkiestra Filharmonii w Rotterdamie pod dyrekcją **Yannicka Nezet-Seguin'a**, koncerty w Rotterdamie (Grote Zaal, De Doelen; Teatr Champs-Elysees Paryż i Filharmonia w Dortmundzie)

R. Wagner, *Parsifal* - Kundry, Teatr Wielki Poznań (spektakl i rola będące tematem pracy doktorskiej)

2014

St. Moniuszko, *Straszny dwór* - Cześnikowa, Teatr Wielki Poznań

P. Czajkowski, *Czarodziejka* - Księżna Romanowna, Theater an der Wien, Wiedeń, Austria

L. Janacek, *Katia Kabanova* - Kabanicha, Teatr Narodowy Ostrava, Czechy

Osiągnięcia po doktoracie, uzyskanym w 2015 roku

2015

K. Szymanowski, *Król Roger* – Diakonisa, Royal Opera House Covent Garden Londyn, Wielka Brytania, z Mariuszem Kwietniem w roli Rogera, spektakl nagrany i wydany na DVD

G. Verdi, *Falstaff* – Ms Quickly, Royal Opera House Covent Garden Londyn

A. Dvorak, *Rusalka* – Jeżibaba, Statna Opera Bańska Bystrzyca, Słowacja

R. Strauss, *Elektra* – Klitemnestra, Opera de Montreal, Kanada

2016

K. Szymanowski, *Stabat Mater* - partia mezzosopranowa, Filharmonia Opolska

J. Massenet, *Cendrillon* - Mme de la Haltiere (macocha Kopciuszka), Komische Oper Berlin, Niemcy

B. Kurowski, *Requiem* - partia mezzosopranowa, prawykonanie w Bytomiu w Kościele pw. Świętej Trójcy

M. Rimski-Korsakow, *Złoty Kogucik* - Amelfa, Gran Theatre de la Monnaie Bruksela, Belgia

2017

M. Musorgski, *Jarmark Soroczyński* - Chiwrja, Komische Oper Berlin

M. Rimski-Korsakow, *Złoty Kogucik* - Amelfa, Teatro Real Madryt, Hiszpania

R. Wagner, *Siegfried* - Erda, Teatro Campoamor Opera de Oviedo, Hiszpania

2018

S. Prokofiew, *Kantata „Aleksander Newski”* - partia mezzosopranowa, Narodowe Centrum Muzyki Madryt, Hiszpania

A. Ponchielli, *La gioconda* - Ciecica, Statna Opera Bańska Bystrzyca, Słowacja

A. Dvorak, *Rusalka* - Jeżibaba, Statna Opera Bańska Bystrzyca

Udział w koncercie galowym I Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego *Nadnoteckie Bel Canto*

J. Massenet, *Cendrillon* - Mme de la Haltiere (macocha Kopciuszka), Glyndebourne on Tour, Wielka Brytania

2019

J. Massenet, *Cendrillon* - Mme de la Haltiere (macocha Kopciuszka), Glyndebourne Opera Festival, Wielka Brytania

A. Ponchielli, *La gioconda* - Cieca, Statna Opera Bańska Bystrzyca, Słowacja

P. Abraham, *Bal w Savoyu* - Tangolita, Komische Oper Berlin

2020

J. Massenet, *Cendrillon* - Mme de la Haltiere, Stadttheater Klagenfurt, Austria

Odwołane z powodu pandemii:

I. Strawiński, *Rake's progress* – Baba the Turk, Komische Oper Berlin

L. Janacek, *Jenufa* - Kostelniczka, Opera de Montreal

L. Janacek, *Jenufa* - Babcia Buryjovka, Teatro de la Maestranza Sevilla, Hiszpania

Ocena działalności dydaktycznej i popularyzatorskiej

Dr Agnieszka Zwierko-Wiercioch od trzech lat naucza śpiewu na Wydziale Instrumentalno-Pedagogicznym w Białymstoku, Filia Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, na stanowisku adiunkta w Katedrze Wokalistyki. Jest to zbyt krótki okres czasu, aby pochwalić się wymiernymi i spektakularnymi sukcesami swoich studentów. Nie od rzeczy będzie wspomnieć o tym, że przy aktualnym trybie naboru na studia muzyczne, w którym kandydaci mogą startować na wiele uczelni, ta białostocka wydaje się mieć w tym względzie zdecydowanie mniejsze szanse na nabór najbardziej utalentowanej młodzieży, która siłą rzeczy w pierwszej kolejności wybiera ośrodki większe i bardziej renomowane.

Na konto dydaktyczno-pedagogicznej działalności Habilitantki można niewątpliwie zapisać masterclass, poprowadzone w 2018 roku podczas sesji letniej Polskiego Narodowego Chóru Młodzieżowego - projekt Akademii Chóralnej oraz podobne - w 2019 roku - w ramach V Świętokrzyskich Warsztatów Wokalnych w Busku Zdroju. W tymże miejscu i roku dr Zwierko-Wiercioch była także jurorem podczas Międzynarodowego Konkursu Wokalnego *Bella Voce*.

Niezwykle interesująco zapowiada się zapoczątkowana niedawno działalność popularyzatorska Habilitantki. Otóż w "Radiu dla Ciebie" występuje Ona cotygodniowo w dowcipnie i inteligentnie nazwanej audycji - *Nocne zwierki*, w której wraz z Grzegorzem Chlastą prowadzi dwugodzinne rozmowy o szeroko pojętej kulturze, wykazując wysoki poziom erudycji, elokwencji i poczucia humoru.

Konkluzja

Agnieszka Zwierko-Wiercioch należy moim zdaniem do grona najlepszych współcześnie polskich artystów operowych. Nie zawsze zgadzam się z opiniami red. Jacka Marczyńskiego, ale w pełni podpisuję się pod Jego autorskim rankingiem sprzed kilku lat- "Najbardziej znani w świecie polscy śpiewacy", w którym to zestawieniu umieścił Habilitantkę na dziewiątym miejscu, tylko po artystach tego formatu co: Piotr Beczała, Mariusz Kwiecień, Aleksandra Kurzak, Tomasz Konieczny, Andrzej Dobber, Ewa Podleś, Artur Ruciński czy Rafał Siwek, a więc - niekwestionowanych gwiazd najlepszych operowych scen świata.

Wobec przedstawionych faktów i opinii, niniejszym z przyjemnością stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze i dydaktyczne Pani dr. Agnieszki Zwierko-Wiercioch spełniają wszelkie, niezbędne wymagania ustawowe, a Jej pracę habilitacyjną przyjmuję.

prof. dr hab. Ryszard Wiesław Bednarek

